

دستور جلسه شماره (۱)

عنوان: مشارکت بخش خصوصی در مدیریت منابع آب و ایجاد نهاد تنظیم‌گر مستقل بخش آب

مرجع طرح موضوع: فدراسیون صنعت آب ایران، مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب

تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۵/۰۵/۰۴

تعداد صفحات دستور جلسه: ۲

تعداد پیوست‌ها: ۲

شرح موضوع:

با توجه به سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، یکی از مهم‌ترین رویکردهای نظام حکمرانی اقتصادی کشور، کاهش تصدی‌گری دولت، توسعه مشارکت بخش خصوصی و تعاونی و تغییر نقش دولت از مدیریت مستقیم فعالیت‌های اقتصادی به سیاست‌گذاری، هدایت، نظارت و تنظیم‌گری است. بر همین اساس، دولت مکلف شده است ضمن واگذاری فعالیت‌های قابل واگذاری به بخش‌های غیردولتی، زمینه حضور موثر بخش خصوصی در مدیریت و بهره‌برداری از بخش‌های مختلف اقتصادی را فراهم آورد.

بخش آب نیز به عنوان یکی از راهبردی‌ترین بخش‌های زیرساختی کشور، از این قاعده مستثنی نبوده و تحقق اهداف حکمرانی مطلوب آب مستلزم افزایش نقش‌آفرینی بخش خصوصی در کنار استقرار نظام کارآمد برای سیاست‌گذاری، تنظیم‌گری و نظارت است. در شرایط کنونی، تمرکز همزمان وظایف سیاست‌گذاری، تنظیم‌گری، نظارت و تصدی‌گری در یک مجموعه، موجب بروز تعارض منافع، کاهش اثربخشی نظام حکمرانی آب، تضعیف نظارت بر عملکرد بهره‌برداران، محدود شدن مشارکت بخش خصوصی و کاهش شفافیت در فرآیندهای تصمیم‌گیری شده است.

در همین راستا، قانون برنامه هفتم پیشرفت نیز بر ضرورت اصلاح ساختار حکمرانی آب تأکید کرده است. مطابق بند (الف) ماده (۳۸)، وزارت نیرو مکلف شده است با هدف مدیریت بخش آب، کاهش ساختارهای موازی، تفکیک وظایف حاکمیتی و تصدی‌گری و رفع تعارض منافع، نسبت به اصلاح ساختار شرکت‌های زیرمجموعه خود اقدام نماید. همچنین بند (ت) ماده (۴۰) این قانون، وزارت نیرو را موظف کرده است با استقرار مدیریت مشارکتی آب و ایجاد یا تقویت تشکلهای بهره‌برداران (موضوع ماده ۵ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی)، بخشی از وظایف اجرایی و تصدی‌گری خود در حوزه حفاظت، بهره‌برداری و نگهداری منابع آب را با حفظ مسئولیت نظارتی دولت به تشکلهای واگذار نماید. این احکام قانونی، بیانگر جهت‌گیری روشن قانون‌گذار در تفکیک وظایف حاکمیتی از تصدی‌گری و توسعه مشارکت بخش غیردولتی در مدیریت منابع آب است.

تحقق این اهداف، مستلزم استقرار نهادی مستقل، بی‌طرف و تخصصی برای تنظیم‌گری بخش آب است. نهاد تنظیم‌گر آب می‌تواند با تدوین

و اجرای مقررات، نظارت بر تخصیص و مصرف آب، پایش عملکرد بهره‌برداران، ساماندهی نظام تعرفه‌گذاری، ایجاد شفافیت اطلاعات، کاهش تعارضات میان ذی‌نفعان و نظارت بر حسن اجرای قوانین، بستر لازم را برای حضور موثر بخش خصوصی و اجرای موفق سیاست‌های دولت فراهم آورد.

اگرچه ضرورت تشکیل نهاد تنظیم‌گر مستقل آب در اسناد بالادستی مورد تأکید قرار گرفته است، تاکنون سازوکار لازم برای ایجاد این نهاد فراهم نشده و اصلاحات ساختاری پیش‌بینی شده در قوانین به طور کامل محقق نشده است.

با عنایت به تشدید بحران منابع آب کشور، اجرای احکام قانون برنامه هفتم پیشرفت، سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی و همچنین اهمیت بهره‌گیری از ظرفیت‌های بخش خصوصی در مدیریت منابع آب، فدراسیون صنعت آب ایران، مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب و کمیسیون استاندارد، محیط زیست، توسعه پایدار و آب اتاق ایران درخواست نمودند موضوع «ضرورت مشارکت بخش خصوصی در مدیریت منابع آب و ایجاد نهاد تنظیم‌گر مستقل بخش آب» در کارگروه کارشناسی و تخصصی شورا با محورهای ذیل مورد بررسی گیرد:

۱. بررسی مبانی قانونی و سیاستی توسعه مشارکت بخش خصوصی در مدیریت منابع آب با تأکید بر سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی (ارائه کمیسیون استاندارد، محیط‌زیست، توسعه پایدار و آب)
۲. ضرورت تسریع در تشکیل نهاد تنظیم‌گر مستقل (رگولاتوری) بخش آب (ارائه فدراسیون صنعت آب)
۳. روش‌های مشارکت بخش خصوصی در حفاظت، تأمین، تولید و مصرف آب (ارائه مرکز مطالعات کشاورزی و آب)